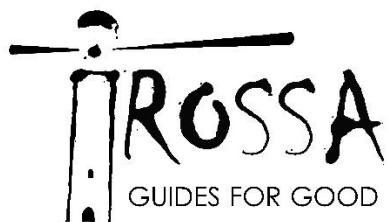

RISKANALYS SKYDDSDROCKAR

Hållbar
UPPHANDLING
Ett samarbete mellan Sveriges regioner

Ansvarig för analys: Trossa AB

1. Sammanfattning.....	1
2. Hållbara leveranskedjor	3
3. Miljöhänsyn	24

1. Sammanfattning

Denna rapport beskriver resultatet av genomförd fördjupad riskanalys för skyddsrockar avsedda för engångsbruk, inom inköpskategori vårdrelaterad papper och plast.

Inom vården skall skyddskläder bäras vid de vård- och omsorgsmoment som innebär risk för att arbetskläder kan komma i kontakt med kroppsvätskor, utsöndringar eller annat biologiskt material under arbetsmoment. Med skyddskläder menas plastförkläde, skyddsrock eller motsvarande.

Skyddsrockar inom vården kan vara tillverkade av fossil- och/eller cellulosabaserade material samt vara avsedda för engång- eller flergångsbruk. Denna analys baseras på skyddsrockar för engångsbruk där merparten av produkterna i urvalet huvudsakligt är tillverkade i non-woven material av polypropen. Polypropen är den plasttyp som dominerar den globala marknaden av non-woven material för engångsbruk. Non-woven material används inom ett flertal olika områden där medicinska textilier som skyddsrockar och ansiktsmasker kan nämnas. De största exportmarknaderna för non-woven material 2022 var Kina, Tyskland, USA, Italien, Japan och Turkiet.

Inför riskanalysen har en enkät skickats ut till leverantörer inom relevant område för att samla in data kopplat till sluttillverkning, materialtillverkning och råvaruled. Analysen har utgått från publikt tillgänglig information om typiska risker relaterade till sektor och tillverkningsland för slutproduktion, materialets samt råvarans ursprungsland. Fokus har legat på att identifiera risker inom områdena mänskliga rättigheter, arbetstagares rättigheter, miljöpåverkan och anti-korruption.

Riskanalysen är uppdelad i sluttillverknings- och materialtillverkningsnivå samt råvaruutvinning. Utifrån enkäten konstateras att slut- och materialtillverkning av flertalet av skyddsrockarna sker i högriskländerna Kina och Kambodja. I dessa länder finns betydande risker kopplade till kränkningar av mänskliga rättigheter, arbetstagares rättigheter, miljöpåverkan och/eller korruption.

Identifierade risker kopplade till slut- och materialtillverkning är bland annat:

- Bristande hälsa och säkerhet för arbetstagare
- Oreglerad arbetstid och löner
- Tvångsarbete
- Brist på skydd av barn inkl. barnarbete
- Exploatering av migrantarbetare
- Luftföroreningar och växthusgasutsläpp

Tillverkningssektorn i de identifierade tillverkningsländerna präglas till stor del av svåra arbetsförhållanden och förhöjda risker kopplade till mänskliga rättigheter, arbetsrätt och korruption. I både Kina och Kambodja är yttrandefriheten begränsad och rättsstatens principer starkt underminerad. Människorättsläget är kritiskt, särskilt för minoritets- och ursprungsbefolkningar som är särskilt utsatta. De kulturella, religiösa och språkliga friheterna inskränks. Problematik kopplad till korruption är påtaglig i båda länderna och berör både den offentliga och privata sektorn.

I både Kina och Kambodja kvarstår utmaningar när det gäller jämställdhet på arbetsmarknaden, där kvinnor möter olika former av systematiskt missgynnande. Kvinnor är underrepresenterade i alla nivåer i samhället, både i ledande roller som i arbetslivet som helhet.

När det gäller arbetsrättigheter står både Kina och Kambodja inför utmaningar att erbjuda rättvisa och gynnsamma arbetsvillkor, trots rättsliga ramverk som föreskriver olika skydd. Arbetare utsätts ofta för oreglerade arbetstider, ingen eller obetald semester, otillräckliga löner och dåliga hälso- och säkerhetsstandarder. I Kina utgör migrantarbetare från landsbygden en särskilt utsatt grupp. Tvångsarbete och barnarbete har identifierats inom den kinesiska tillverkningsindustrin. Även i Kambodja finns migrantarbetare som många gånger utnyttjas och utsätts för diskriminering.

Minimilönerna i respektive land täcker inte de grundläggande behoven för en person och dennes familj. Detta innebär att den inte är tillräcklig för att leva ett värdigt liv, vilket inkluderar att kunna täcka sina grundläggande behov som bostad, mat, hälsa och utbildning utan att behöva ta extrajobb, avstå från nödvändiga utgifter eller hamna i ekonomisk skuld. Barns rättigheter är inte tillgodosedda och en förhöjd process kring tillbörlig aktsamhet bör göras av leverantören då risker föreligger att barns rättigheter kränks. Båda länderna står inför systematiska utmaningar när det gäller att säkerställa ett trovärdigt skydd av barn, både inom samhället som stort och kopplat till barnarbete.

Tillverkningen av non-woven material i plast innebär flertalet miljörisker. De största problemen relaterar till materialval kopplat till råvaruutvinning och förädling, samt tillverkningsprocesser och avfallshantering där det förbrukas stora mängder resurser som energi, vatten och råvaror och kemikalier samt genererar stora avfallsströmmar. Exponering för farliga kemikalier är ett betydande arbetsmiljöproblem inom plastindustrin. PFAS, ofta kallade "evighetskemikalier," används vid tillverkning av nonwoven-material inom hälso- och sjukvårdssektorn, och innebär allvarliga miljö- och hälsorisker på grund av deras bioackumulering. PFAS förorenar jord, vatten och livsmedel och är svåra och kostsamma att sanera. Kontinuerlig frisättning förvärrar ackumuleringen i miljön. För att minska riskerna krävs att industrin söker alternativ till PFAS för att begränsa deras spridning och långsiktiga effekter.

Skyddsrockar för engångsbruk, klassas till en stor grad som smittförande/kliniskt avfall och kan inte återvinnas utan måste brännas efter användning. Endast en liten del av de non-woven material som produceras återvinns till nya fiber/produkter. Råvaran för tillverkning av skyddsrockarna kommer till största del från råolja som genom kemiska processer omvandlas till plastgranulat där både en stor mängd energi (oftast av fossilt ursprung), samt stora mängder vatten krävs. USA, Saudiarabien, Kanada, Kina och Ryssland är de länder där störst oljeutvinning sker. Fokus för riskanalysen på råvarunivå är Saudiarabien då detta land angivits som ursprung i utskickad enkät.

Identifierade risker kopplade till råvaruutvinning är bland annat:

- Tvångsförflyttning av och begränsad rörelsefrihet för lokalbefolkning och ursprungsbefolkning
- Omgivande samhällens möjlighet att nyttja mark på grund av föroreningar samt tillgång till rent vatten
- Migrantarbetare arbetar under osäkra arbetsförhållanden, ofta utan adekvat skyddsutrustning eller utbildning
- Tvångsarbete
- Avsaknad av skydd av barn
- Våld, trakasserier och övergrepp (även sexuella) utförs av säkerhetsvakter till oljeföretag

Oljeutvinning och plastproduktion medför stora risker för människor, djur och miljö. Industrin är kemikalieintensiv och kopplas till bland annat fosterskador, hormonstörningar, cancer och astma. Säkerhetsbrister, diskriminering, tvångsarbete och bristande arbetsvillkor drabbar särskilt migrantarbetare och kontraktsanställda, som ofta saknar utbildning och utsätts för farligare arbetsmoment. Tillverkning och bearbetning av plast kräver rigorösa säkerhetsrutiner då det innebär höga temperaturer, tryck, vattenanvändning, energiåtgång och kemikalieexponering. Det har många gånger framkommit stora brister i säkerhetsarbetet (säkerhetsrutinerna). Rapporter om den kinesiska plastindustrin visar att explosioner förekommit i fabriker. Utsläpp från plastfabriker riskerar att förorena mark, vatten och luft, vilket gör odlingsmark obrukbar och dricksvatten otjänligt. Nära tillverkningsanläggningar är lokalbefolkningen utsatt för ökat antal cancerfall och fosterskador. Mikroplaster och avfall skadar ekosystem och hotar biologisk mångfald. Oljeutvinning och plastindustrin bidrar avsevärt till klimatpåverkan genom utsläpp av växthusgaser som koldioxid och metan.

2. Hållbara leveranskedjor

2.1 Avgränsningar och symbolfrågor

Analysen baseras på svar som angetts i en enkät som gått ut till alla leverantörer av skyddsrockar till Regionerna. Analysen med tillhörande enkät har genomförts under kvartal fyra år 2024. Utifrån inkomna svar görs bedömningen att information gällande råvaruursprung i material inte kan säkerställas för varje artikel. Detta medför att analysen också kommer innehålla antaganden om var den största råvaruutvinningen sker baserat på allmänt tillgänglig information.

Då merparten av de artiklar som ingår i analysen är tillverkade i non-woven material och syftet är att göra en fördjupad riskanalys (tidigare utförd riskanalys av skyddsförkläden av plast finns tillgänglig) kommer fokus för material och sluttillverkning av skyddsrockar i non-woven material utgöra grunden för analysen.

Vid riskbedömningen har samtliga rättigheter enligt FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, ILO:s kärnkonventioner, ett brett spektrum av miljörisker och affärsetiska risker beaktats. Fokus kommer att ligga på höga risker inom dessa områden som finns en möjlighet att påverka utifrån ett upphandlingsperspektiv.

2.1.1 Kartläggning av sluttillverkning

Vid sluttillverkning av skyddsrockar skärs tyget och sys ihop tillsammans med komponenter som elastiska band, trådar och muddar. Produkter som kräver sterilitet genomgår en steriliseringsprocess, ofta med etylenoxid i gasform, vars ångor är giftiga.

Sluttillverkning av de produkter som ingår i analysen sker i Portugal, Tyskland, Turkiet, Kina, Storbritannien och Kambodja. Komponenterna anges ha sitt ursprung i Portugal, Italien, Kina och Turkiet.

Nedan tabell visar risknivåer för berörda länder för sluttillverkning, utan inbördes ordning. Av de angivna länderna, klassas Kina, Turkiet och Kambodja som högriskländer. Baserat på volym (andel av antal angivna tillverkningsländer) kommer endast Kina och Kambodja vara fokus för fortsatt analys.

Land	Worldwide Governance Indicators	Global Rights Index	Environmental Performance Index	Corruption Perception Index	Totalt	Fokus för analysen
Italien	67	90	58	56	271	
Kambodja	25	10	30	22	87	x
Kina	41	10	28	42	121	x
Portugal	80	70	50	61	261	
Storbritannien	85	30	78	71	264	
Tyskland	88	90	63	78	319	
Turkiet	33	10	26	34	103	

2.1.2 Kartläggning av materialtillverkning

Non-woven är en kategori av textilmaterial som tillverkas genom olika processer utan behov av vävning eller stickning. Fiber sammanlänkas genom mekaniska, termiska eller kemiska metoder tex spunbond, thermal- och chemical bonding. Non-woven materialet tillverkas till största delen av olika plastgranulat, men även cellulosafiber kan användas. Granulat smälts ner och pressas ut som långa tunna fibertrådar. Sedan tillsätts värme och det pressas mellan valsar som komprimerar materialet.

Merparten av de skyddsrockar som ingår i riskanalysen består av polypropen. Tillverkningen börjar med att små molekyler, kallade monomerer, utvinns ur råolja genom olika kemiska processer. Monomererna binds samman till långa kedjor i en process som kallas polymerisering, vilket resulterar i polymerer – den grundläggande plastråvaran.

Under 2023 tillverkades ca 413 miljoner ton plast globalt och plastproduktionen förväntas öka till 1100 miljoner ton plast till år 2100 om det fortsätter i samma takt som idag.

Plastproduktionen står för nära fyra procent av de globala växthusgasutsläppen och fossilt baserad nyproducerad plast som bränns upp, uppskattas under sin livscykel ge utsläpp på cirka fem ton koldioxidekvivalenter per ton plast. Endast tio procent återvinns och stora mängder hamnar på deponier samt förorenar hav, floder och land. Plastindustrin hanterar ca 16 000 kemikalier varav 4200 är potentiellt skadliga. En liten del av dessa är internationellt reglerade vilket innebär höga risker för människor och miljö.

De tillfrågade leverantörerna har angett Kina, Saudiarabien, Turkiet, USA och Luxemburg som ursprungsland för material. Då Kina är det land sett till volym där den största andelen material till skyddsrockarna kommer ifrån så kommer analysen fokusera på Kina.

Nedan tabell visar risknivåer för berörda länder för materialtillverkning, utan inbördes ordning

Land	Worldwide Governance Indicators	Global Rights Index	Environmental Performance Index	Corruption Perception Index	Totalt	Fokus för analysen
Kina	41	10	28	42	121	x
Luxemburg	96	---	72	78	---	
Saudiarabien	50	30	38	52	170	
Turkiet	33	10	26	34	103	
USA	78	30	51	69	228	

2.1.3 Kartläggning av råvaror

Olja utvinns både på land och under havsbotten genom borrning, där borrhorn och offshoreplattformar används. Borrningen kräver borrhätskor som kan innebära miljörisker om de hanteras fel. Offshoreutvinning och metoder som hydraulisk spräckning (s.k. fracking) medför risker som oljeutsläpp, jordbävningar och vattenföroreningar. Cirka tre miljoner människor arbetar i oljeindustrin, ofta under farliga förhållanden.

De största oljeproducenterna i världen är USA, Saudiarabien, Ryssland, Kanada, och Kina.

Största oljeproducenter, 2023

Land	Miljoner fat per dag	Andel i världen totalt
USA	21.91	22%
Saudiarabien	11.13	11%
Ryssland	10.75	11%
Kanada	5.76	6%
Kina	5.26	5%

Nedan tabell visar risknivåer för potentiella länder för råvaruutvinning. Av de angivna länderna, klassas Kina och Ryssland som högriskländer och Saudiarabien som riskland. Då hållbarhetsrisker kopplade till sluttillverkning och materialtillverkning fokuserar på Kina kommer riskanalysen för råvaruutvinning utgå ifrån Saudiarabien för att ge ett fördjupat riskperspektiv.

Nedan tabell visar risknivåer för berörda länder för kartläggning av råvara, utan inbördes ordning

Land	Worldwide Governance Indicators	Global rights index	Environmental Performance Index	Corruption Perception Index	Totalt	Fokus för analysen
Saudiarabien	50	30	38	52	170	x
Kina	41	10	28	42	121	
Kanada	91	50	50	76	267	
USA	78	30	51	69	228	
Ryssland	17	50	38	26	131	

2.1.4 Särskilt sårbara grupper

Ursprungsbefolkningar som traditionellt sett har funnits på en geografisk plats blir ofta drabbade när oljeutvinning sker på land. Många gånger blir jorden obrukbar på platser där oljeutvinning och plasttillverkning sker och lokalsamhällen tvångsförflyttas mot sin vilja utan att samtycke inhämtats. Migrantarbetare är en utsatt grupp som utnyttjas inom oljeindustrin genom att de inte sällan saknar relevant utbildning, behöver utföra tyngre arbetsuppgifter och drabbas av arbetsrelaterade olyckor i högre utsträckning. Barn drabbas hårt, bland annat genom att de lämnas bort när deras föräldrar måste söka arbete långt från hemmet. Kvinnor är också utsatta i råvaruutvinning, till exempel genom sexuella trakasserier och våld utfört av säkerhetsvakter.

Vid slut- och materialtillverkning kan särskilt sårbara grupper identifieras utifrån arbetsmiljöförhållanden, socioekonomiska faktorer och exponeringsrisker där migrantarbetare, kvinnor och barn särskilt behöver lyftas. Migrantarbetare kan vara särskilt utsatta för exploatering, där overtidsarbete utan ersättning, dåliga arbetsförhållanden och brist på utbildning om skyddsåtgärder utmärker sig som stora risker. Kvinnor utsätts i högre grad än män för diskriminering, sexuella trakasserier och arbetsvillkor som inte tar hänsyn till hälsa och säkerhet t.ex. under graviditet. Vissa grupper av barn, såsom de från ursprungsbefolkningar och minoriteter, barn med funktionsnedsättningar, samt barn som lever på landsbygden med lägre tillgång till ett socioekonomiskt skyddsnetz, är särskilt utsatta för marginalisering och diskriminering. Barn till migrantarbetare löper hög risk att bli utnyttjade som billig arbetskraft på grund av sin otrygga situation.

2.1.5 Källor

Organisationer vars källor analysen bygger på:

- Amnesty International's Country Profiles
- Children's Rights and Business Atlas
- Environmental Performance Index
- Fragile States Index
- Freedom House
- GAN's Risk and Compliance Portal
- Human Rights Measurement Initiative
- Human Rights Watch World Report (per country)
- Indigenous Navigator
- International Property Rights Index
- ITUC Global Rights Index
- MVO Nederland CSR Risk Check
- Tax Justice Network Financial Secrecy Index]
- Transparency International's Corruption Perception Index
- U.S. Department of Labor's Findings on the Worst Forms of Child Labor
- U.S. Department of State's Country Reports on Human Rights Practices
- U.S. Department of State's Trafficking in Persons Report
- UNDP Global Human Development Indicators
- World Economic Forums Global Competitiveness Index
- World Justice Rule of Law Project

Övriga källor:

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/ovrigt/fragor-och-svar-om-hygienrutiner.pdf>

<https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/nonwoven-fabrics-market>

<https://vnpolyfiber.com/global-nonwoven-industry-report-2020-2025/>

<https://oec.world/en/profile/hs/non-woven-textiles>

<https://www.tuni.fi/en/news/not-day-without-nonwovens-why-are-sustainable-nonwovens-next-big-thing>

<https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/sokfinansiering/finansieradeprojekt/finansieradeprojektu/biomaterialminskarutslap-ppasjukhuset.2814.html>

<https://vnpolyfiber.com/global-nonwoven-industry-report-2020-2025/>

<https://www.products.pcc.eu/sv/academy/etylenoxid-2/>

<https://www.nonwoven.se/materialguide/spunbond/>

<https://europe.noharm.org/sites/default/files/documents-files/6970/2021-12-08-updated-The-role-of-chemistry-in-sustainable-medical-textiles.pdf>

<https://www.scanfill.se/hallbarhet/vad-ar-plast/>

<https://www.eia.gov/tools/faqs/faq.php?id=709&t=6>

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/riskanalyser/vard-och-omsorg/medicintekniska-forbrukningsartiklar/>

<https://zenodo.org/records/1070170>

https://media.business-humanrights.org/media/documents/files/BHRR_Chemical_Briefing_30_Jan_2018.pdf

<https://www.ehn.org/effects-of-plastic-pollution-on-human-health-2659624790.html>

<https://foodpackagingforum.org/news/report-outlines-how-plastic-production-harms-human-health-environment-economy>

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/plast/om-plast/plast-och-klimatpaverkan/>

<https://freedomhouse.org/country/saudi-arabia/freedom-world/2024>

<https://www.walkfree.org/global-slavery-index/country-studies/saudi-arabia/>

<https://www.mvorisicochecker.nl/en/check-your-risks/start-check/result?uuid=9d9d87a7-0661-4723-9771-741f1ba45e9c>

https://www.state.gov/wp-content/uploads/2021/06/Forced-Labor-in-Chinas-Xinjiang-Region_LOW.pdf

<https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/>

<https://www.ri.se/sv/substitutionscentrum/kartlaggning-av-farliga-kemikalier-och-goda-exempel-pa-substitution-i-halso-och-sjukvard>

https://www.nonwovens-industry.com/contents/view_online-exclusives/2024-01-19/upcoming-pfas-restrictions-will-pose-challenges-for-industries-across-the-board/

<https://echa.europa.eu/sv/hot-topics/perfluoroalkyl-chemicals-pfas>

<https://minorityrights.org/country/cambodia/>

<https://minorityrights.org/country/china/>

<https://www.walkfree.org/global-slavery-index/>

<https://www.undp.org/china/blog/china-key-player-global-climate-action>

<https://opendevlopmentcambodia.net/topics/environmental-and-biodiversity-protection/>

<https://opendevlopmentcambodia.net/topics/forest-protection/>

<https://opendevlopmentcambodia.net/topics/labor/>

<https://hdr.undp.org/data-center/specific-country-data#/countries/CHN>

<https://www.unicef.org/reports/state-of-worlds-children/2024#downloads>

<https://illuminem.com/illuminemvoices/top-5-environmental-issues-in-2024-in-china>

<https://hdr.undp.org/data-center/specific-country-data#/countries/KHM>

<https://www.statista.com/statistics/282732/global-production-of-plastics-since-1950/>

2.1.6 Vilka risker aktualiseras i upphandlingen? - bedömningskriterier

Bedömning av risker sker utifrån sannolikheten för att risken aktualiseras i upphandlingen. Risken bedöms även utifrån allvarlighetsgrad och hur brådskande hanteringen är. Allvarlighetsgraden är inte absolut utan ska jämföras med annan negativ påverkan i det aktuella fallet. Fokus måste vara på den påverkan som orsakar störst skada på människor. Hur brådskande hanteringen är hänger i sin tur ihop med allvarlighetsgraden.

Sannolikheten måste kopplas till det som ska anskaffas.

Följande skala har använts vid riskbedömning.

	Sannolikhet	Allvarlighet			Brådskande
		Vikt	Omfattning	Om det går att rätta till	
5	Mycket hög sannolikhet	Mycket hög vikt	Mycket hög andel berörda	Mycket svårt att rätta till	Kräver mycket skyndsam hantering
4	Hög sannolikhet	Hög vikt	Hög andel berörda	Svårt att rätta till	Kräver skyndsam hantering
3	Medel sannolikhet	Medelvikt	Medel andel berörda	Går att rätta till	Kräver hantering
2	Låg sannolikhet	Låg vikt	Låg andel berörda	Lätt att rätta till	Kräver mindre skyndsam hantering
1	Mycket låg sannolikhet	Mycket låg vikt	Mycket låg andel berörda	Mycket lätt att rätta till	Kräver inte skyndsam hantering

Sluttillverkning och materialtillverkning

Risk	Eventuell kommentar inklusive särskilt sårbara grupper	Sannolikhet	Allvarlighet			Brådskas	Totalt
			Vikt	Omfattning	Om det går att rätt till		
Självbestämmande inklusive att fritt bestämma politisk ställning samt ekonomisk, social och kulturell utveckling. Förfogande över natur- rikedomar och naturtillgångar. Ett folk får inte berövas sina möjligheter till försörjning.	<p>Kina: Staten har monopol på naturresurser, vilket innebär att lokala samhällen och etniska grupper ofta inte får kontroll eller rättvisa inkomster från de resurser som utvinns i deras områden. Exempel är Xinjiang, där olje- och gasreserver exploateras utan att vinsterna gynnar den lokala befolkningen. För att möjliggöra infrastrukturprojekt, gruvdrift eller storskalig industrialisering tvångsflyttas ofta lokala samhällen utan adekvat kompensation, vilket påverkar deras möjligheter till försörjning. Bristen på självstyre, ekonomisk rättvisa och kulturell frihet, i kombination med miljöproblem, gör att många grupper riskerar att förlora både sitt självbestämmande och sina försörjningsmöjligheter.</p> <p>Kambodja: landet styrs av en enpartiregering. Människorättsläget i landet är underminerat, där minoritets- och ursprungsbefolkningar är särskilt utsatta. Detta återspeglar en lång historia av diskriminering av dessa grupper, inklusive etniska vietnameser. Etniska vietnameser som ofta saknar identifikationspapper är den mest marginaliserade folkgruppen i Kambodja och stängs ute från viktiga sociala och kulturella funktioner. Tvångsflyttningar har resulterat i förlust av försörjningsmöjligheter för många jordbrukare och fiskare. Kambodjas ursprungsbefolkning är en särskilt sårbar grupp för exploatering av sin mark för storskaligt jordbruk, gruvdrift, dammar och skogsbruk.</p>	2	2	4	5	2	15
Frihet och personlig säkerhet. Ingen får utsättas för godtyckligt gripande eller frihetsberövande.	<p>Kina: Rättsliga skydd för personlig säkerhet är minimalt, vilket lämnar få möjligheter för dem som orättvist frihetsberövats. Invånare som försöker påverka den politiska agendan möter censur, övervakning och i många fall gripanden. Mycket lågt skydd av privatliv och personlig frihet.</p> <p>Kambodja: Den utbredda korruptionen påverkar rättssäkerheten och möjligheten för individer att skydda sitt privatliv från intrång av staten. Intrången är ofta kopplade till korruption. Organisationer och aktivister</p>	2	2	3	5	2	14

	som arbetar för demokrati och mänskliga rättigheter möter repressiva åtgärder.						
Godtyckligt eller olagligt ingripande avseende privatliv, familj, hem eller korrespondens	<p>Kina: Kina har ett av världens mest övervakande samhällen, med utbredd användning av teknik för ansiktsgenkänning, och internetcensur. Godtyckliga husrannsakingar och gripanden är vanliga, särskilt bland journalister och minoritetsgrupper som uigurer och tibetaner.</p> <p>Kambodja: Lagen förbjuder olagliga husrannsakingar och övervakning, men lagen ignoreras ofta. Medborgarnas kommunikation via sociala medier och internet är föremål för övervakning, särskilt kritiker av regeringen</p>	2	2	3	5	2	14
Tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet	<p>Kina: Kinas rankas som ett icke-fritt land när det kommer till politiska rättigheter och civila rättigheter som rätten att uttrycka sina åsikter, utöva valfri religion, rätt till privatliv, rätten till oberoende legala system och skydd mot diskriminering. Staten begränsar tankefrihet genom intensiv övervakning och censur av utbildningssystemet, medier och sociala plattformar. Politiskt oliktankande och uttryck som anses hota kommunistpartiet möts med hårda straff, inklusive fängelse. Staten kontrollerar religiösa aktiviteter och undertrycker oregistrerade religiösa grupper. Minoritetsgrupper, som uigurer, tibetaner och kristna, utsätts för hård repression, inklusive interneringsläger, tvångsarbete och nedrivning av religiösa byggnader.</p> <p>Kambodja: Rätten till politisk självbestämmande är begränsad. Oppositionspartier och oberoende medier har systematiskt underminerat. Officiellt tillåts religionsfrihet, och den dominerande religionen är buddhism. Dock använder regeringen religion som ett verktyg för att konsolidera makten. Kritik mot regeringen är hårt begränsad, och regimens övervakning av civilsamhället påverkar tankefriheten och utrymmet för självständig tänkande.</p>	2	2	4	5	2	15
Åsikts- och yttrandefrihet	<p>Kina: Det politiska systemet domineras i praktiken av etniska hankinesiska män. Kvinnor, etniska och religiösa minoriteter samt HBTQ+-personer har inga eller få möjligheter att få sina röster hörda. Staten använder systematiska och brutala metoder för att undertrycka</p>	2	3	4	5	2	16

	<p>Åsikt- och yttrandefrihet, där minoritetsgrupper är särskilt utsatta.</p> <p>Kambodja: Relativt sett finns ett utrymme för åsikts- och yttrandefrihet men politiska och sociala restriktioner begränsar friheterna, särskilt för dem som kritiserar regimen. Regeringen använder olika metoder för att tysta oberoende medier och de flesta kanalerna ägs av det styrande partiet. En lag som reglerar sammankomster och kontroll av internet har antagits.</p>						
Församlingsfrihet (fredliga sammankomster)	<p>Kina: I Kina är rätten att samlas strikt reglerad och begränsad av staten, vilket innebär att den i praktiken är kraftigt inskränkt. Kinas konstitution erkänner rätten till mötesfrihet under villkoret att de inte skadar statens intressen. Den kinesiska regeringen tillämpar ett hårt kontrollsystem för att förhindra alla former av samlingar som skulle kunna utmana kommunistpartiets auktoritet.</p> <p>Kambodja: I Kambodja är rätten att samlas officiellt erkänd, men i praktiken är den kraftigt begränsad, särskilt när det gäller politiska eller regeringskritiska samlingar.</p> <p>Myndigheterna förbjuder oppositionella möten och slår ned protester med hot, våld och gripanden. En lag från 2021 tillåter även förbud mot sammankomster av smittskyddsskäl, med stränga straff som följd.</p>	2	3	4	5	2	16
Barns skydd	<p>Kina: Nationella policyer, program och lagar visar viss vilja att skydda barn, men tillämpningen är inkonsekvent, särskilt i landsbygdsområden och informella arbetssektorer. Barnarbete och osäkra arbetsförhållanden är stora risker i Kina, särskilt inom industri- och jordbrukssektorerna. Barn utnyttjas som arbetskraft i s.k. sommarjobb organiserade genom det nationella utbildningssystemet. Åtgärder för att säkerställa att barn till kinesiska migrantarbetare har tillgång till sociala tjänster, som utbildning, har gjorts.</p> <p>Kambodja: Landet präglas av stora problem med sexuell exploatering och människohandel. Ansträngningar för att skydda barn begränsas av svaga regelverk, korruption och bristande genomförande. Fattigdom och brist på utbildningsmöjligheter förvärrar riskerna för barn.</p>	4	5	4	3	5	21
Likhet inför lagen, lika skydd av lagen och icke-diskriminering	<p>Kina: Medlemmar av etniska och religiösa minoritetsgrupper, HBTQ+-personer, personer med</p>	4	3	3	3	3	16

(ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationell eller social härkomst etc.)	<p>funktionsnedsättningar och personer med sjukdomar som HIV, AIDS och hepatit B utsätts för diskriminering i arbetslivet och gällande tillgång till utbildning. Medlemmar av religiösa och etniska minoriteter är mycket utsatta i rättssystemet.</p> <p>Kambodja: Kambodja rankas som nummer 141 av 142 länder i WJP Rule of Law Index vilket gör det till en av de svagaste presterande nationerna globalt. Civilsamhällesorganisationer hävdar att resultaten speglar landets faktiska styrningsutmaningar. Etniska minoriteter speciellt från Vietnam utsätts ofta för diskriminering i samhället och många migranter tvingas in i kriminella verksamheter.</p>						
Tillfredsställande levnadsstandard, däribland tillräckligt med mat och kläder, lämplig bostad, rent dricksvatten och sanitet, förbud mot tvångsavvisningar	<p>Kina: Många fabriksarbetare i Kina, särskilt migrantarbetare från landsbygden, bor i trånga och undermåliga bostäder nära sina arbetsplatser. Dessa bostäder, som ofta tillhandahålls av arbetsgivarna, saknar ofta grundläggande bekvämligheter som rent vatten, sanitet och tillräckligt utrymme, vilket ytterligare bidrar till deras utsatta situation.</p> <p>Kambodja: Fabriksarbetare i Kambodja, särskilt inom textilindustrin, bor ofta i enkla och överbefolkade bostäder nära industrizonerna. Många har begränsad tillgång till grundläggande faciliteter som rent vatten och sanitet, och höga hyreskostnader i förhållande till deras låga löner förvärrar deras redan utsatta levnadsvillkor.</p>	4	5	5	3	4	21
Fysisk och psykisk hälsa	<p>Kina: I Kina har livslängden förbättrats avsevärt, men tillgången till sjukvård varierar stort mellan regionerna. Kvaliteten på sjukvården är ett växande problem, särskilt på landsbygden där tillgången till avancerad medicinsk vård är begränsad. Psykisk ohälsa erkänns som ett växande problem, men stigma kring psykisk ohälsa är fortfarande stort, vilket begränsar effektiviteten i behandlingen.</p> <p>Kambodja: I Kambodja har sjukvårdssystemet gjort framsteg, men stora utmaningar kvarstår, särskilt på landsbygden där sjukvårdsinfrastrukturen är underutvecklad. Kambodja lider också av hög grad av undernäring, särskilt bland barn. Psykisk hälsovård är begränsad, och liksom i Kina hindrar stigma kring psykisk ohälsa människor från att söka hjälp.</p>	3	2	4	4	2	15

Utbildning	<p>Kina: Skolsystemet präglas av stark prestationsinriktning med hög stress och psykisk ohälsa. Det råder ojämlikhet i tillgången till utbildning på urban-rural nivå. Läroplaner är ofta anpassade för att främja den kinesiska regeringens politiska agenda, vilket begränsar kritiskt tänkande och akademisk frihet.</p> <p>Kambodja: Nivån på utbildningen är generellt låg i Kambodja och avsaknad av kvalificerade lärare är hög. Landsbygdslever har begränsad tillgång till skolor. Flickor är särskilt utsatta, ofta på grund av kulturella normer och familjeförväntningar. Korruptionsrisker förekommer då familjer tvingas betala informella avgifter för skolgång.</p>	2	2	3	4	2	13
Föreningsfrihet, organisationsrätt, rätten till kollektiva förhandlingar, strejkrätt	<p>Kina: Mötes- och föreningsfriheten är i hög grad inskränkt. Den enda lagliga fackföreningsorganisationen är den statskontrollerade All-China Federation of Trade Unions. Försök att organisera oberoende fackföreningar stängs snabbt ner av myndigheterna. Kinas ranking i den internationella fackliga samarbetsorganisationen ITUC:s Global Rights Index 2024 som 5, vilket innebär att arbetstagares rättigheter helt saknar garantier.</p> <p>Kambodja: Under 2023 åtalades flera fackföreningsledare på falska grunder i rättegångar präglade av bristande opartiskhet. Det rapporteras om utdragna registreringsprocesser som gjort det svårt att grunda fackföreningar, och i många fall har företag hunnit avskeda ledarna innan registreringen slutförts. I speciella ekonomiska zoner (SEZ) har företag tillsammans med myndigheter motverkat facklig organisering, och fackliga ledare har avskedats för sitt engagemang.</p>	5	4	5	3	3	20
Slaveri, slavhandel, trälldom, tvångsarbete, straffarbete eller annat obligatoriskt arbete	<p>Kina: Tvångsarbete, särskilt bland säsongarbetare inom jordbruk, byggindustri och hushållstjänster förekommer med säkerhet. Migrantarbetare är särskilt utsatta. Dessa arbetare riskerar exploatering genom dåliga arbetsvillkor, hot och skuldsättning.</p> <p>Kambodja: Det förekommer tvångsarbete i Kambodja i olika branscher. Rapporter visar att människor luras till landet och tvingas arbeta under svåra förhållanden, ibland utan tillgång till vatten och mat. Landat rankas som ett av de sämsta när det kommer till tvångsarbete. I</p>	3	4	3	4	4	18

	Kambodja bedöms 5/1000 personer leva under slavliknande förhållanden enligt The Global Slavery Index.						
Barnarbete och särskilt de värsta formerna av barnarbete. Barn och ungdomars skydd mot ekonomiskt utnyttjande.	Både Kina och Kambodja står inför betydande utmaningar relaterade till barnarbete. Kina: I Kina, även om barnarbetslagarna är strängare, kan efterlevnaden vara svag i vissa landsbygdsområden. Barn, särskilt i rurala regioner, kan fortfarande hittas arbetande i fabriker, jordbruk och andra sektorer, ofta under utnyttjande förhållanden. Barnarbete är dock ofta mer dolt eller förekommer i mindre synliga sektorer på grund av strikta arbetslagar Kambodja: I Kambodja är barnarbete ett stort problem, med många barn som arbetar under farliga förhållanden, särskilt inom jordbruk, hushållsarbete och informella sektorer.	3	4	2	3	5	18
Diskriminering i arbetslivet	Kina: År 2024 rankades Kina på plats 106 av 156 länder i World Economic Forums jämställdhetsindex. Kvinnor är underrepresenterade framför allt inom politiken men också i näringslivet på högre och beslutsfattande positioner. Kambodja: I Kambodja kvarstår stora skillnader inom områden som andel kvinnor i arbetslivet och lönenivåer. Kvinnor innehar ofta lägre positioner än män och det finns rapporter som visar att kvinnor tjänar i genomsnitt 19% mindre än män för samma arbete.	4	4	3	4	3	18
Rättvisa och gynnsamma arbetsvillkor, inklusive skälig lön och annan ersättning (t.ex. socialförsäkringar och avlönad ledighet efter förlossning), trygga och sunda arbetsförhållanden (kontrakt, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, skydd för gravida), vila, fritid och skälig begränsning av arbetstiden, återkommande betald	Kina: Arbetsvillkoren i vissa regioner, särskilt för migrantarbetare, förblir osäkra med otillräckligt yrkesskydd, hälsoskydd och förmåner för föräldraledighet. Trots att regeringen har genomfört reformer förblir systemet starkt kontrollerat, och arbetsaktivister utsätts ofta för trakasserier och frihetsberövande. Kambodja: Korttidskontrakt används ofta, vilket gör det lättare att avskeda fackligt aktiva. ILO har kritiserat regeringens ingripanden mot strejkande. Demonstranter för arbetares rättigheter riskerar övervåld och godtyckliga gripanden.	5	4	5	3	4	21

semester samt lön på allmänna helgdagar							
Växthusgasutsläpp	<p>Kina: Enligt UNDP:s globala indikatorer för mänsklig utveckling är Kina världens största utsläppare av växthusgaser. Trots att Kina gjort betydande framsteg inom förnybar energi förbrukar landet en fjärdedel av världens totala kolanvändning för att generera energi. Under 2023 blev risken för extremväder orsakad av klimatförändringar tydlig i Kina, med rekordvärme och frekventa kraftiga regn som drabbade stora delar av landet.</p> <p>Kambodja är ett av de mest sårbara länderna för klimatförändringarnas påverkan, och dess växthusgasutsläpp ökar i takt med att landet fortsätter att utvecklas. En studie från UNICEF visar att 30 % av alla barn i Kambodja är frekvent påverkade av extrema klimathändelser.</p> <p>Barn är särskilt sårbara för klimatförändringar. Stigande temperaturer och andra förändringar i miljön försämrar barns hälsa och möjlighet till utveckling.</p>	5	5	5	4	5	24
Hållbart utnyttjande av naturresurser, biologisk mångfald, ekosystem och avskogning	<p>Kina: Den biologiska mångfalden i Kina står inför stora utmaningar och hot på grund av den sammantagna effekten av markförstörelse, överutnyttjande av naturresurser och luftföroreningar. Kina möter flera utmaningar när det gäller hållbart utnyttjande av naturresurser, biologisk mångfald och avskogning. Trots framsteg med återbeskogning och skydd av ekosystem försvinner fortsatt stora mängder urskog och naturhabitat, främst på grund av urbanisering, kommersiell skogsavverkning och illegal handel med träprodukter.</p> <p>Kambodja står inför stora utmaningar när det gäller hållbart utnyttjande av naturresurser, biologisk mångfald och avskogning. Trots initiativ som syftar till att skydda ekosystem genom skyddade områden, hotas dessa resurser av olaglig skogsavverkning och storskalig exploatering av naturresurser som gruvarbete och vattenkraftsprojekt.</p>	3	3	3	4	3	16
Vattenanvändning och vattentillgänglighet	<p>Kina är världens största användare av vatten för jordbruk och industri vilket leder till överutnyttjande av</p>	4	3	3	3	3	16

	vattentillgångarna. Samtliga industrier inkl. plasttillverkning bidrar. Den förorenade Huanghe-floden är ett exempel på hur industriella utsläpp och avloppsvatten har försämrat vattenkvaliteten. Kambodja: År 2020 hade endast 27 procent av hushållen i Kambodja tillgång till säkert hanterat dricksvatten. Avlopps- och avfallsvattenhantering är underutvecklat vilket bidrar till allvarliga hälsoproblem, särskilt i landsbygdsområden.						
Luftföroreningar	Kina står inför betydande miljöutmaningar där luftföroreningar är ett av de mest akuta problemen. Den största delen av luftföroreningarna kommer från bilar, koleldade kraftverk och avfallsförbränning. Kina rapporterar över 1 miljon dödsfall årligen på grund av luftföroreningar. Kambodja: Enligt EPI står Kambodja inför stora utmaningar när det gäller luftföroreningar, vilket främst drivs av faktorer som industriell verksamhet, utsläpp från fordon och förbränning av biomassa.	5	3	4	3	4	19
Mark- och grundvattenföroreningar	Vid tillverkning av plast och produkter av plast kan kemikalier och tillsatser läcka ut och kontaminera grundvatten. Mikroplastpartiklar kan också transporteras till grundvatten och påverka vattenkvaliteten. Föroreningar i dricksvatten kan orsaka hälsoproblem som hormonstörningar, cancer och reproduktionsproblem. Toxiska ämnen kan påverka jordens mikroorganismer, vilket minskar dess bördighet och kontaminerade vattendrag påverkar vattenlevande organismer, vilket leder till skador på ekosystemens balans. Dessa risker är förenliga med plastindustrin som stort och inte beroende av land.	4	4	3	4	4	19
Avfallsgenerering och hantering	Kina har förbättrat sin återvinning, men avfallshantering och kontroll av avfall är fortfarande problematiska. Som världens största producent och konsument av plast har Kina en betydande inverkan på den globala plastavfallsituationen. Kambodja har mycket stora svårigheter med både avfallsgenerering och återvinning, där plast står för en stor andel. Okontrollerad förbränning av avfall är vanligt.	4	3	3	3	3	16

	Vid förbränning av plast bildas giftiga gaser, som flertalet bidrar till negativ klimatpåverkan. Avfallsgenerering och hantering kan leda till föroreningar som påverkar sårbara grupper, inklusive barn, vilket påverkar deras välbefinnande och tillgång till säkra miljöer.						
Korruption inklusive mutbrott och bestickning	Kina står inför stora korruptionsproblem, inklusive politisk korruption, påverkan från särintressen och brist på transparens inom både regering och näringsliv. Trots antikorrupsionsåtgärder har reformernas effektivitet varit blandad. Kambodja: Korruptionen i Kambodja är utbredd inom flera sektorer, inklusive rättsväsendet. Landet brottas med problem som ineffektiva åtalsprocesser mot korrupta tjänstemän och utbredda mutbrott	3	2	2	3	2	12

Råvara (råvaruutvinning)

Risk	Eventuell kommentar inklusive särskilt sårbara grupper	Sannolikhet	Allvarlighet			Brådska	Totalt
			Vikt	Omfattning	Om det går att rätt till		
Självbestämmande inklusive att fritt bestämma politisk ställning samt ekonomisk, social och kulturell utveckling. Förfogande över natur- rikedomar och naturtillgångar. Ett folk får inte berövas sina möjligheter till försörjning.	Saudiarabien är en absolut monarki där inga offentligt anställda på nationell nivå är valda. Politiska partier är förbjudna och uttryck för andra politiska åsikter är kriminaliserade. Monarkin är uttryckligen emot demokrati och det muslimska brödrskapet, en sunnimuslimsk organisation, som anses ha stöd från en stor del av minoriteten av saudier är terroriststämplad sen 2014.	2	2	4	5	2	15
Berövande av liv	På grund av farliga arbetsförhållanden som höga temperaturer, explosionsrisker och kemikalieexponering finns risk för berövande av liv. Trots säkerhetsåtgärder	2	5	1	4	4	16

	inträffar olyckor som leder till dödsfall, särskilt bland migrantarbetare som ofta arbetar under sämre villkor.						
Frihet och personlig säkerhet. Ingen får utsättas för godtyckligt gripande eller frihetsberövande.	I Saudiarabien är det förbjudet att kritisera kungafamiljen och det politiska styret med stränga straff som följd. Övervakning är vanligt förekommande och flera personer har dömts till långa fängelsestraff för att ha uttryckt sina åsikter på sociala medier.	2	4	3	3	4	16
Fri rörlighet	Aktivister och kritiker straffas liksom förespråkare för reformer. Familjemedlemmar till dessa kan också straffas. Könnssegregering hindrar både män och kvinnor från att röra sig fritt. Kvinnor drabbas av otroligt hårda restriktioner och behöver till exempel en manlig beskyddare för att delta i grundläggande aktiviteter. Migrantarbetare hamnar många gånger i tvångsarbete, helt beroende av sin arbetsgivare. Kafala-system (som knyter arbetstagaren till arbetsgivaren) har lättats något men många migrantarbetare vittnar fortfarande om mycket begränsad rörlighet.	3	4	2	3	5	17
Utlänningars rätt till rättslig prövning vid utvisning	I Saudiarabien står migrantarbetare utanför det rättsliga systemet och nekas rätten att bestrida frihetsberövande och utvisning.	4	4	2	3	2	15
Erkännas som person i lagens mening	Migrantarbetare erkänns inte som saudiska medborgare och har således inte samma möjlighet att skyddas av lagen.	4	4	2	3	2	15
Godtyckligt eller olagligt ingripande avseende privatliv, familj, hem eller korrespondens	I Saudiarabien är det inte tillåtet för en kvinna att gifta sig med en icke-muslimsk man och män är förbjudna att gifta sig med kvinnor från vissa länder. Trots att det finns förbud mot våld i hemmet så ställs få män inför rätta och kvinnor som lever i våldsamma relationer kan eller får inte lämna. Män får skilja sig medan kvinnor behöver ta ärendet till domstol och det är sällsynt att domstolen dömer till kvinnans fördel.	4	4	3	4	2	17
Tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet	Media kontrolleras av regeringen och journalister som uttrycker andra åsikter kan få långa fängelsestraff. Det finns ingen religionsfrihet. Alla saudier måste vara muslimer enligt lag och landets konstitution vilar på Koranen och Sunni.	3	4	1	3	2	13
Åsikts- och yttrandefrihet	Det finns en låg grad av yttrandefrihet i landet och sedan journalisten Jamal Khashoggi mördades 2018 har klimatet hårdnat och många författare och andra	4	4	4	3	3	18

	aktivister har arresterats och fungerar avskräckande för saudier. Många saudier övervakas digitalt.						
Församlingsfrihet (fredliga sammankomster)	Det finns ingen församlingsfrihet i Saudiarabien. Hårda straff inklusive dödsstraff är konsekvenser för de som organiserar eller deltar i offentliga protester.	4	5	4	3	4	20
Barns skydd	Trots att barnäktenskap är förbjudet i Saudiarabien befinner sig många barn i tvångsäktenskap med liten eller ingen möjlighet att förändra sin situation. Det förekommer avrättningar av personer som var minderåriga när brottet begicks. Barn kan tvingas arbeta i jordbruket och blir indirekt drabbade när exempelvis lokalbefolkning tvingas flytta till följd av oljeutvinning.	2	5	1	5	3	16
Likhet inför lagen, lika skydd av lagen och icke-diskriminering (ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationell eller social härkomst etc.)	Domstolarna i landet diskriminerar olika grupper. Kvinnors vittnesmål är värda hälften av mäns och om vittnesmålet kommer från andra än Sunnimuslimen kan det bli ogiltigförklarat. HBTQ+ är förbjudet under Sharia och dessa personer riskerar att utsättas för trakasserier, diskriminering, våld och övergrepp. Straffet för homosexualitet är upp till fem års fängelse och stora böter.	4	4	3	4	3	18
Tillfredsställande levnadsstandard, däribland tillräckligt med mat och kläder, lämplig bostad, rent dricksvatten och sanitet, förbud mot tvångsavvisningar	Oljeindustrin i Saudiarabien har medfört betydande miljö- och hälsorisker som påverkar rätten till rent dricksvatten och lämpliga bostäder negativt. Utsläpp och föroreningar från industrin kan förstöra lokala vattenkällor och mark, vilket hotar tillgången till grundläggande resurser för omgivande samhällen. Kafala-systemet ger arbetsgivare stor kontroll över migrantarbetares rörlighet och juridiska status, vilket gör dem sårbara för övergrepp som konfiskering av id-handlingar och försenade löner, ibland motsvarande tvångsarbete. Många migrantarbetare blir av med sina dokument som möjliggör laglig vistelse och möjlighet att arbeta när arbetsgivare anmäler dem för "avvikelse," även när de flyr övergrepp. De nekas rätten att bestrida frihetsberövande och utvisning.	4	4	3	4	4	19
Fysisk och psykisk hälsa	Arbetare riskerar skador från kemikalier och hårda arbetsvillkor, medan migrantarbetare ofta drabbas av psykisk ohälsa på grund av isolering och diskriminering. För lokalbefolkningen orsakar föroreningar hälsoproblem som andningsbesvär och cancer.	4	4	2	3	4	17

Utbildning	Oljeindustrin i Saudiarabien påverkar utbildningen indirekt genom att ekonomin är starkt beroende av olja, vilket prioriterar industrin framför utbildningssatsningar i vissa områden. Särskilt migrantarbetare har ofta begränsad tillgång till yrkesutbildning och säkerhetsutbildning, vilket ökar riskerna för olyckor. Dessutom kan områden nära oljeanläggningar sakna tillräckliga utbildningsresurser på grund av miljöproblem och bristande infrastruktur	2	4	2	3	2	13
Föreningsfrihet, organisationsrätt, rätten till kollektiva förhandlingar, strejkrätt	Föreningsfriheten är förbjuden och det finns inga lagar som skyddar arbetstagare från diskriminering vid fackligt arbete. Endast en arbetstagarkommitté tillåts på varje arbetsplats och mötesprotokoll skickas efter varje möte till ansvarig minister. Det är förbjudet att strejka och migrantarbetare har inte rätt att vara medlemmar i arbetstagarkommittéer. Vid försök att etablera en arbetstagarkommitté eller fackförening, kan fängslande eller utvisning ske (om det handlar om migrantarbetare)	4	5	3	3	5	20
Slaveri, slavhandel, trälldom, tvångsarbete, straffarbete eller annat obligatoriskt arbete	Inom Saudiarabiens oljeindustri är migrantarbetare särskilt utsatta för tvångsarbete genom kafala-systemet, som begränsar deras rättigheter och rörelsefrihet. Vanliga problem inkluderar passkonfiskering, försenade löner och farliga arbetsförhållanden, vilket förstärker risken för exploatering och trälldomslignande förhållanden.	3	4	3	4	4	18
Barnarbete och särskilt de värsta formerna av barnarbete. Barn och ungdomars skydd mot ekonomiskt utnyttjande.	Barnarbete i Saudiarabiens oljeindustri är inte direkt dokumenterat, men indirekta risker förekommer genom effekter på familjer och lokalsamhällen. Förorenad mark och vatten kan påverka barnens hälsa och begränsa deras tillgång till skolgång. När familjer påverkas ekonomiskt av oljeindustrins negativa effekter, som markförlust eller sjukdom, kan barn tvingas arbeta för att bidra till hushållets försörjning.	1	5	1	3	5	15
Diskriminering i arbetslivet	Inom Saudiarabiens oljeindustri förekommer diskriminering i arbetslivet, särskilt mot migrantarbetare och religiösa minoriteter. Migrantarbetare, som utgör en betydande del av arbetskraften, är ofta utsatta för exploatering och har begränsad tillgång till rättslig prövning. Shiamuslimska minoriteter möter också diskriminering, vilket begränsar deras möjligheter till anställning och tillgång till samhällstjänster. Kvinnor står inför betydande hinder i arbetslivet, inklusive begränsad	4	4	3	4	3	18

	tillgång till vissa yrken och ledande positioner. Kvinnor tjänar 43 % av vad män tjänar för att utföra samma arbete.						
Rättvisa och gynnsamma arbetsvillkor, inklusive skälig lön och annan ersättning (t.ex. socialförsäkringar och avlönad ledighet efter förlossning), trygga och sunda arbetsförhållanden (kontrakt, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, skydd för gravida), vila, fritid och skälig begränsning av arbetstiden, återkommande betald semester samt lön på allmänna helgdagar	Det finns inga minimilöner för privat sektor, varken för saudier eller migrantarbetare. Arbetsgivaren är enligt lag tvungen att ge betald ledighet under Eid och nationaldagen. Regeringen har tagit fram standarder för hälsa och säkerhet för de viktigaste industrierna. Kontroller utförs dock aldrig av arbetstagarna själva utan görs endast av kontrollanter utsedda av regeringen. Migrantarbetare är särskilt utsatta.	3	4	3	3	4	14
Växthusgasutsläpp	Saudiarabien släpper ut 17,6 ton växthusgaser per capita och produktion och är en av världens största oljeproducenter. På ett möte om att skapa ett globalt plastavtal under 2024, motsatte sig Saudiarabien att minska plastproduktionen då landet inte vill minska sin olje- och plastproduktion trots klimatförändringar som innebär ett stort hot även mot Saudiarabien.	4	5	5	4	3	21
Hållbart utnyttjande av naturresurser, biologisk mångfald, ekosystem och avskogning	Oljespill, förorening av mark och vatten samt förstöring av livsmiljöer vid oljeutvinning och transport försämrar den biologiska mångfalden. Marina ekosystem påverkas särskilt av utsläpp i Persiska viken, medan landlevande arter riskerar habitatförlust vid infrastrukturutbyggnad som pipelines och raffinaderier. Dessa effekter bidrar till minskad artrikedom och långsiktiga skador på ekosystem.	4	4	4	4	4	20
Vattenanvändning och vattentillgänglighet	Vattenanvändning och vattentillgänglighet är kritiska frågor i Saudiarabien, ett land med extrem vattenbrist och begränsade förnybara vattenresurser. Oljeindustrin förvärrar problemet genom att använda stora mängder vatten i borrhning, raffinering och kylning. Grundvatten	5	5	4	4	3	21

	överutnyttjas, och i många fall har nivåerna sjunkit kraftigt, vilket påverkar både samhällen och ekosystem.						
Luftföroreningar	Luftföroreningar i Saudiarabien är ett betydande problem, särskilt i områden nära oljeanläggningar. Raffinaderier, borrhning och transport av olja släpper ut stora mängder föroreningar som svaveldioxid, kväveoxider och partiklar, vilket bidrar till hälsoproblem som andningsbesvär och hjärt-kärlsjukdomar.	4	5	5	4	3	21
Mark- och grundvattenföroreningar	Den intensiva oljeutvinningen har lett till föroreningar i marken vilket påverkar ekosystem och jordbruksmark negativt. Utvinningen kan också förorena vatten och mark nära källan och göra det otjänligt. Ett överutnyttjande av grundvattenresurserna har lett till sänkta nivåer samt ökad risk för att saltvatten tränger in, vilket försämrar kvaliteten.	4	4	4	5	3	20
Avfallsgenerering och hantering	Oljeindustrin genererar farligt avfall som oljeslam och kemikalier, ofta hanterat genom deponering eller förbränning, vilket riskerar miljöförorening. Bristande återvinning och reglering försvårar hållbar avfallshantering, trots pågående initiativ för förbättring.	5	4	3	5	3	20
Korruption inklusive mutbrott och bestickning	Korruption är ett dokumenterat problem i Saudiarabien, särskilt inom oljeindustrin. Processer som tilldelning av kontrakt och utvinningstillstånd präglas ibland av bristande transparens. Mutor och favorisering av politiska eller affärsmässiga intressen förekommer, vilket kan underminera rättvis konkurrens och effektiv resursförvaltning. Trots vissa reformer för att bekämpa korruption kvarstår stora utmaningar inom sektorn.	4	4	2	2	5	20

3 Miljöhänsyn

3.1.4 Avgränsningar

Analysen fokuserar på skyddsrockarnas påverkan på miljö och hälsa, användning och vid hantering av det avfall som uppstår efter användning. Miljöpåverkan relaterad till skyddsrockarnas sluttillverkning och materialframställning har tagits i beaktande vid analysen av hållbara leveranskedjor.

3.1.5 Särskilt känsliga grupper

Vid användning skyddsrockar bedöms risken för negativ exponering vara relativt låg då skyddsrockarna inte kommer i direktkontakt med bärarens hud i någon större utsträckning samt att de bärs under en begränsad tidsperiod.

Patienterna bedöms inte exponeras för skyddsrockarna i någon större omfattning. De kemikalier som används vid eventuell sterilisering bedöms ej vara farliga för användarna eller för patienter.

3.1.6 Källor

<https://www.ivl.se/press/pressmeddelanden/2022-05-17-sakrare-atervinning-av-plast-fran-sjukvarden.html>

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/plast/hallbar-plastanvandning/plast-i-kommunen/>

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/plast/om-plast/nedskrapning-av-plast/>

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/luft/>

<https://www.products.pcc.eu/sv/academy/etylenoxid-2/>

Risk	Kommentar inklusive särskilt sårbara grupper	Sannolikhet	Allvarlighet			Brådskas	Totalt
			Vikt	Omfattning	Om det går att rätta till		
Klimatpåverkan	Vid tillverkning av skyddsrockar i plastbaserade non-woven material är energianvändningen, till omfattande del baserad på fossila energislager, hög, vilket resulterar i hög klimatpåverkan. Transport och distribution (material, produkter, avfall, mfl) och förbränning av avfall genererar också växthusgasutsläpp. Klimatpåverkan som kan kopplas till själva användningsfasen är relaterad till låg produktlivslängd, stora inköpsvolymmer av engångsprodukter i fossil plast och stora volymer förpackningsmaterial.	5	5	4	4	5	23
Naturresurser, ekosystem och biologisk mångfald	Plast som tillverkas av nytt, fossilt material och förbränns ger utsläpp till stora utsläpp av växthusgaser. Dessa utsläpp har en betydande negativ påverkan på biologisk mångfald på både kort och lång sikt i form av förändring av hur många olika levande organismer, både växter och djur, det finns i naturen. Då plasten till största delen förbränns är risken för nedskräpning i naturen låg. Detsamma gäller för nedskräpning i haven som annars är ett av de största hoten mot den biologiska mångfalden i haven. Plast i den marina miljön kan dessutom transportera icke-inhemsk art till nya platser vilket kan hota känsliga miljöer.	4	4	5	4	5	22
Miljö- och hälsoskadliga ämnen	Tillsatser till plasten kan utgöra en risk för exponering för miljö- och hälsoskadliga ämnen, beroende på vilka tillsatser man väljer	3	4	3	3	4	20

	<p>att använda sig av och hur exponeringen för användaren ser ut.</p> <p>Plasttillsatser, som PFAS, mjukgörare (t.ex. ftalater), flamskyddsmedel och stabilisatorer, kan medföra miljö- och hälsorisker. Hälsorisker kan vara kopplade till hormonstörande eller toxiska effekter. Miljörisker kan vara kopplade till tillsatser som frigörs i naturen och förorenar vatten, jord och luft. Det kan också gälla mikroplaster som kan tas upp av djur och sprida gifter vidare.</p> <p>Risken för luftföroreningar i samband med transporter tex utsläpp av kväveoxider, av små partiklar, PM2,5, och kolmonoxid. Barn och personer med sjukdomar relaterade till bland annat hjärt- och kärlsjukdomar och luftvägssjukdomar är särskilt utsatta grupper.</p>						
--	--	--	--	--	--	--	--

3.1.6.1 Om produkten innehåller kemikalier

Användning	
Hur ska produkten användas?	Skyddsrockar är utformade för att minska kontaminering i en osteril miljö
Är det en konsumentprodukt eller ska den användas i yrkesmässig användning?	Yrkesmässig
Behövs det skyddsutrustning eller utbildning för att använda produkten?	Nej
Kan produktens utseende form eller funktion locka barn att använda den?	Ej identifierat
Hur påverkar produktens livslängd exponeringen?	Begränsad livslängd pga. engångsbruk
Används produkten nära kroppen?	Risken för negativ exponering i användningen av låg. Används utanpå ordinarie kläder.
Används produkten inomhus eller utomhus?	Inomhus
Är ventilation och temperatur sådan att exponeringen påverkas?	Ej identifierat
Sker en långvarig exponering av människor eller miljö för produkten?	Ingen långvarig exponering för människor eller miljö. Begränsad användningstid pga engångsbruk och efter slutanvändning sker förbränning.
Kommer en betydande del av produktens material avges som partiklar under varans livslängd (slipning, nötning, etc.)?	Nej. Risker kopplade till mikroplaster kan inte anses vara hög under den tiden produkten används.
Avfall och omhändertagande	
Hur påverkas exponeringen av människa och miljö av produktens omhändertagande som avfall?	Vid förbränning sker utsläpp av luftföroreningar i atmosfären.
Kan ämnen komma ut i omgivningen vid återanvändning eller återvinning av produkten?	N/A pga engångsartikel
Kan människor eller miljö exponeras för ämnen vid demontering av produkten?	N/A se ovan
Kan återanvändningen av materialet innebära exponering för människor och miljö?	N/A se ovan
Är komponenterna märkta med innehåll av särskilt farliga ämnen?	Ej identifierat
Finns manualer för demontering?	N/A
Kan deponerade eller förbrända produkter orsaka utsläpp av ämnen?	Vid förbränning sker utsläpp av luftföroreningar i atmosfären.
Kommer produkten eller material av denna att finnas kvar i miljön efter användningen (nedgrävda kablar, färgflagor, bildäckspartiklar, etc.)?	Nej – förbränns efter användning